

utseende och bildning, utan att säga ett ord om klimatet, det tyckes i sanning vara ett *hysteron proteron* i den systematiska vetenskapens ordning; men, då naturens verkningsar alltid måste uppenbara sig först, innan man kan sluta till deras oraker, så tyckes det icke vara onaturligt, att först inhemta den yttre anblicken af ett land, innan man kan utforska dess nytta. Af de föregående §§. tordeläsaren redan inhämtat en kort åsigt af Lappmarkens utseende; vi gå därför att nämna några ord om klimatet.

§. 2.

Af brist på fullkomliga samt flerstädes anställda meteorologiska observationer, har klimatet i Lappmarken ännu icke kunnat bringas till någon expressiv formel, som kan uttrycka dess medeltemperatur. Likväl hafva thermometer observationer blifvit gjorda 3 år efter hvarandra uti Enontekis, som är den nordligaste delen af Svenska Lappmarken. Dessa observationer äro redan beräknade af Herr Doctor Wahlenberg samt införda uti dess *Flora Lapponica*. Må det här vara mig tillåtet att af dem göra ett utdrag, jemte några anmärkningar om årstiderna, grundade på en mångårig erfarenhet.

§. 3.

Det är naturligt, att det skogiga Lappland, som ligger midt imellan snöfjellen

och Bottniska slättbygden, måste, i anseende till klimatet, hafva en märkbar inflytelse, så väl af de förras iskyla, som den sednarens mildare temperatur. Och, ehuru väl Lappland ligger 8 å 12 mil från Bottniska viken, samt 16 å 20 mil från oceanen, så bidraga dock bägge dessa hafven till mildrande af Lapplands kalla luftstreck: det märker man tydligt, så snart vinden ligger på någöndera sidan. Sydost vind är alltid mild för Lappland och merändels åtföljd af nederbörd. Vestlig vind svalkar och renar luften om sommaren. I fjellen rasar den med häftiga orkaner. Sällan medför vestlig vind regn på Svenska sidan; men på Norrska sidan sammanpackar den skyarna mot de kolossala bergstoderna och åstadkommer en stark nederbörd. Detta förhållande, som visserligen eger sin grund i naturen och låter förklara sig genom skyarnes sammanpackning mot fjellryggen, är genom långliga tiders erfarenhet bekräftadt; det intyga så väl Norrskarne i Nordlanden, som nybyggarna i Lappmarken: östlig vind medför regn på Svenska sidan, men är klar på den Norrska; tvärt om är vestlig vind regnig på den Norrska, men klar på den Svenska sidan.

§. 4.

Det händer stundom, att den vestliga vinden midt i vintern, under den strängaste